

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Član 1.

U Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 88/17, 27/18 – dr. zakon, 10/19, 6/20, 129/21 i 92/23), u članu 29. stav 2. tačka 2) reči: „izbornih programa” zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

Član 2.

U članu 60. stav 1. tačka 1) menja se i glasi:

„1) listu obaveznih i izbornih predmeta i aktivnosti po razredima;”.

U tač. 2) i 3) posle reči: „predmetima” brišu se zapeta i reč: „programima”.

Posle stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„Planovi nastave i učenja u osnovnom obrazovanju i vaspitanju sadrže i slobodne nastavne aktivnosti.”

U dosadašnjem stavu 2. koji postaje stav 3. u tački 1. reči: „izbornih programa”, zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

Tačka 6. menja se i glasi:

„6) način prilagođavanja programa za obrazovanje i vaspitanje, na jeziku nacionalne manjine.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

U dosadašnjem stavu 4. koji postaje stav 5. reči: „izbornih programa”, zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

U dosadašnjem stavu 5. koji postaje stav 6. reči: „izborni program”, zamenjuju se rečima: „izborni predmet”.

U dosadašnjem stavu 6. koji postaje stav 7. posle reči: „aktivnosti”, stavlja se zapeta i dodaju reči: „odnosno slobodnih nastavnih aktivnosti”.

Dosadašnji stav 7. postaje stav 8.

Član 3.

U članu 67a stav 7. posle tačke 3) dodaje se nova tačka 3a) koja glasi:

„3a) usaglašavanje predloga programa stručnog usavršavanja nastavnika verske nastave;”.

U stavu 8. reči: „nemaju pravo na naknadu za svoj rad” zamenjuju se rečima: „primaju naknadu za rad u Komisiji u visini utvrđenoj aktom Vlade”.

Član 4.

U članu 72. st. 5–7. reči: „izbornog programa”, zamenjuju se rečima: „izbornog predmeta”.

U stavu 11. reči: „izbornog programa”, zamenjuju se rečima: „izbornog predmeta”, a reči: „izbornih programa”, zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

Član 5.

U članu 73. st. 2. i 4. reči: „izbornih programa”, zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

U stavu 19. reči: „izbornog programa”, zamenjuju se rečima: „izbornog predmeta”.

Član 6.

U članu 75. stav 3. reči: „izbornog programa”, zamenjuju se rečima: „izbornog predmeta”.

U stavu 4. reči: „izbornih programa”, zamenjuju se rečima: „izbornih predmeta”.

Član 7.

U članu 82. stav 1. tač. 1) i 2) i st. 2, 3, 5. i 9. reči: „izbornog programa”, zamenjuju se rečima: „izbornog predmeta”.

Član 8.

U članu 139. stav 1. u tački 6) na kraju teksta tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Posle tačke 6) dodaje se tačka 7) koja glasi:

„7) ima saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada za izvođenje verske nastave u osnovnoj, odnosno u srednjoj školi – za prijem na poslove nastavnika verske nastave.”

Posle stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče saglasnost iz stava 1. tačka 7) ovog člana iz razloga što nastavnik verske nastave svojim aktivnostima, stavovima i ponašanjem podriva ugled tradicionalne crkve ili verske zajednice, odnosno uči i postupa suprotno učenju, stavovima, moralu i vrednostima koje zastupa tradicionalna crkva, odnosno verska zajednica kojoj pripada, danom dostavljanja ustanovi obrazloženog akta o povlačenju saglasnosti nastavniku verske nastave prestaje radni odnos.”

U dosadašnjem stavu 3. koji postaje stav 4. reči: „tačka 2)” zamenjuju se rečima: „tač. 2) i 7)”.

Član 9.

U članu 146. stav 2. reči: „nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika koji ima licencu”, zamenjuju se rečju: „mentora”.

Posle stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Ako se ugovor iz stava 3. ovog člana zaključuje radi pripreme za izvođenje verske nastave, pripravnik – stažista mora imati saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada za zaključenje ugovora.”

Dosadašnji st. 4-6. postaju st. 5-7.

Posle dosadašnjeg stava 6. koji postaje stav 7. dodaje se stav 8. koji glasi:

„Ugovor o stručnom usavršavanju pripravnika – stažiste iz stava 4. ovog člana prestaje pre isteka vremena na koje je zaključen ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče saglasnost datu na taj ugovor iz razloga navedenih u članu 139. stav 3. ovog zakona.”

Član 10.

U članu 151. posle stava 8. dodaje se stav 9. koji glasi:

„Oblike stručnog usavršavanja, programe stalnog stručnog usavršavanja, sadržaj portfolija, način organizovanja i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje nastavnika verske nastave ministar propisuje na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica i Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja.”

Član 11.

U članu 152. stav 1. menja se i glasi:

„Prijem u radni odnos u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave vrši se na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba i zaposlenih koji su zasnovali radni odnos sa nepunim radnim vremenom (u daljem tekstu: preuzimanje sa liste), kao i na osnovu preuzimanja zaposlenog koji nije na listi ili konkursa ako se nije moglo izvršiti preuzimanje.”

U stavu 2. reči: „može biti preuzet”, zamenjuju se rečima: „ostvaruje pravo da bude preuzet”.

Posle stava 4. dodaje se stav 5. koji glasi:

„Odredbe ovog člana primenjuju se na nastavnike verske nastave uz saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice.”

Član 12.

U članu 153. posle stava 9. dodaje se stav 10. koji glasi:

„Odredbe ovog člana primenjuju se na nastavnike verske nastave.”

Član 13.

U članu 154. posle stava 13. dodaju se novi st. 14. i 15. koji glase:

„Na konkursu za prijem u radni odnos na neodređeno vreme za izvođenje verske nastave može da učestvuje lice koje se nalazi na listi nastavnika verske nastave i koje ispunjava uslove iz člana 139. i člana 140. stav 1. ovog zakona.

Listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar.”

Član 14.

U članu 155. stav 4. briše se.

U dosadašnjem stavu 5. koji postaje stav 4. reči: „za svaku školsku godinu” brišu se.

U dosadašnjem stavu 6. koji postaje stav 5. reči: „na 12 meseci za svaku školsku godinu,” zamenjuju se rečima: „do isteka tekuće školske godine, odnosno do povratka odsutnog nastavnika.”

Dosadašnji st. 7-10. postaje st. 6-9.

Posle dosadašnjeg stava 10. koji postaje stav 9. dodaje se stav 10. koji glasi:

„Radni odnos na određeno vreme nastavnika verske nastave prestaje pre isteka vremena na koje je zasnovan ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče saglasnost za izvođenje verske nastave iz razloga navedenih u članu 139. stav 3. ovog zakona.”

Član 15.

U članu 181a stav 2. tačka 3) reči: „izbornim programima”, zamenjuju se rečima: „izbornim predmetima”.

Član 16.

Odredba člana 12. ovog zakona (izmenjen član 154. stav 15.) primenjuje se počev od školske 2025/2026. godine.

Član 17.

U članu 50. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Službeni glasnik RS”, br. 129/21 i 92/23), stav 2. reči: „školskom 2024/2025. godinom” zamenjuju se rečima: „školskom 2027/2028. godinom”.

U stavu 3. tačka 2. reči: „školske 2025/2026. godine” zamenjuju se rečima: „školske 2028/2029. godine”.

Član 18.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana primenjuju se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 19.

Škola će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 20.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja sadržan je u odredbi člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem u oblasti obrazovanja.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U cilju unapređivanja douniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja, a prema Strategiji razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine, opšti cilj jeste povećan kvalitet nastave i učenja, pravednost i dostupnost douniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja, te je za kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državne mature) neophodno da se u potpunosti obezbede uslovi za njihovo sprovođenje.

Prema Strategiji razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine, Opšti cilj 1. jeste povećani kvalitet nastave i učenja, pravednost i dostupnost douniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja i ojačana vaspitna funkcija obrazovno-vaspitnih ustanova.

Izmena koja je uneta je zamena naziva izborni programi u izborni predmeti (verska nastava, građansko vaspitanje i drugi strani jezik) kako bi se ukazalo na značaj i činjenicu da isti predstavljaju obavezne predmete, koji se razlikuju od drugih obaveznih predmeta u činjenici da kod njih postoji mogućnost izbora.

Izmenjene su odredbe koje se odnose na radno – pravni status nastavnika verske nastave, tako da je omogućeno da ova lica zasnuju radni odnos na neodređeno vreme.

Sve ostale izmene i dopune su predložene u cilju unapređivanja douniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja - preciziranjem pojedinih odredaba, kao i novim rešenjima, u skladu sa zahtevima prakse.

S obzirom da navedena pitanja i probleme nije moguće rešiti donošenjem samo podzakonskih akata, to je donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja način za rešavanje problema i unapređivanje sistema obrazovanja na predloženi način.

Predložena izmena zakona ima cilj da obezbedi što kvalitetnije uslove za sprovođenje državne mature i uspešnu pripremu svih učesnika.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona, izvršena je izmena i dopuna člana 29. tako što je termin „izborni program” zamenjen terminom „izborni predmet”.

Članom 2. Predloga zakona, izvršena je izmena i dopuna člana 60. tako što je termin „izborni program” zamenjen terminom „izborni predmet”.

Promena naziva izborni programi u izborni predmeti (verska nastava, građansko vaspitanje i drugi strani jezik) predložena je kako bi se ukazalo na njihov značaj i činjenicu da isti predstavljaju obavezne predmete, koji se razlikuju od drugih obaveznih predmeta samo u činjenici da kod njih postoji mogućnost izbora. Predloženom promenom naziva izbornih programa u izborne predmete, status ovih predmeta ostaje nepromenjen. Rešenje je predloženo radi ujednačavanja naziva, budući da će ujednačavanjem naziva u planu i programu nastave i učenja, postojati samo predmeti (obavezni i izborni) i aktivnosti.

Članom 3. Predloga zakona menja se član 67a zakona tako što se propisuje da Komisija za versku nastavu između ostalog, obavlja i poslove usaglašavanja predloga programa stručnog usavršavanja nastavnika verske nastave. Članovi Komisije primaju naknadu za rad u visini utvrđenoj aktom Vlade.

Članom 4. Predloga zakona menja se član 72. Zakona, tako što je termin „izborni program” zamenjen terminim „izborni predmet”.

Članom 5. Predloga zakona menja se član 73. Zakona, tako što je termin „izborni program” zamenjen terminom „izborni predmet”.

Članom 6. Predloga zakona menja se menja se član 75. Zakona, tako što je termin „izborni program” zamenjen terminom „izborni predmet”.

Članom 7. Predloga zakona menja se član 82. Zakona, tako što je termin „izborni program” zamenjen terminom „izborni predmet”.

Članom 8. Predloga zakona, izmenjen je član 139. zakona, tako što se usled specifičnosti načina izbora, za prijem, odnosno izvođenje nastave nastavnika verske nastave kao dodatni uslov propisuje i saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada.

Drugom dopunom ovog člana, propisuje se da nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice može da povuče saglasnost iz stava 1. tačka 7) ovog člana iz razloga što nastavnik verske nastave svojim aktivnostima, stavovima i ponašanjem podrija ugled tradicionalne crkve ili verske zajednice, odnosno uči i postupa suprotno učenju, stavovima, moralu i vrednostima koje zastupa tradicionalna crkva, odnosno verska zajednica kojoj pripada, te da stoga danom dostavljanja ustanovi obrazloženog akta o povlačenju saglasnosti nastavniku verske nastave prestaje radni odnos.

Članom 9. Predloga zakona menja se član 146. Zakona, tako što se reči: „nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika koji ima licencu”, zamenjuju se rečju: „mentora”. Cilj ove izmene je da se izvrši preciziranje odredbe, upotrebom konkretnog termina.

Pored navedenog, član je dopunjen i odredbama koje propisuju da ukoliko se ugovor o stručnom usavršavanju stažiste zaključuje radi pripreme za izvođenje verske nastave, pripravnik – stažista mora za zaključenje ugovora imati saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada, kao i da ovaj ugovor prestaje pre isteka vremena na koje je zaključen ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče datu saglasnost iz razloga navedenih u članu 139. stav 3. zakona.

Članom 10. Predloga zakona dopunjuje se član 151. Zakona, na način da se propisuje ovlašćenje ministra da na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, a po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica i Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja propisuje oblike stručnog usavršavanja, programe stalnog stručnog usavršavanja, sadržaj

portfolija, način organizovanja i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje nastavnika verske nastave.

Članom 11. Predloga zakona menja se član 152. Zakona, tako što se umesto stava 1. dodaje stav koji propisuje da se prijem u radni odnos u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave vrši na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba i zaposlenih koji su zasnovali radni odnos sa nepunim radnim vremenom kao i na osnovu preuzimanja zaposlenog koji nije na listi ili konkursa ako se nije moglo izvršiti preuzimanje.

Ovaj član dopunjen je i odredbom kojom je propisano da se isti primenjuje na nastavnike verske nastave uz saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice.

Članom 12. Predloga zakona dopunjen je član 153. Zakona i propisano je da se odredbe ovog člana primenjuju na nastavnike verske nastave.

Članom 13. Predloga zakona menja se član 154. Zakona čime je omogućeno da nastavnici verske nastave zasnivaju radni odnos na neodređeno vreme, u kom smislu je propisano da na konkursu za prijem u radni odnos na neodređeno vreme za izvođenje verske nastave može da učestvuje lice koje se nalazi na listi nastavnika verske nastave i koje ispunjava uslove iz člana 139. i člana 140. stav 1. ovog zakona, a da listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar.

Članom 14. Predloga zakona menja se član 155. Zakona na način da nastavnik verske nastave sa školom u koju je upućen zaključuje ugovor o radu, do isteka tekuće školske godine, odnosno do povratka odsutnog nastavnika.

U pogledu radnog odnosa na određeno vreme izvršena je dopuna kojom je propisano da radni odnos na određeno vreme nastavnika verske nastave prestaje pre isteka vremena na koje je zasnovan ako nadležni organ tradicionalne crkve ili verske zajednice povuče saglasnost za izvođenje verske nastave iz razloga navedenih u članu 139. stav 3. ovog zakona.

Članom 15. Predloga zakona izmenjen je član 181a Zakona, te izvršeno usklađivanje sa prethodno izvršenim izmenama koje su se odnosile na promenu naziva predmeta „izborni program” u naziv „izborni predmet”.

Članom 16. Predloga zakona propisuje se da se odredbe člana 12. ovog zakona, odnosno izmenjenog člana 154. stav 15. primenjuje počev od školske 2025/2026. godine.

U članu 17. Predloga zakona utvrđen je režim polaganja maturalnog ispita za učenike koji završavaju srednje obrazovanje u i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju, opšte, umetničke i stručne mature, koji će se realizovati u skladu sa odredbama ovog i posebnog zakona. Ističemo da je kao preduslov za kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državne mature) neophodno da se u potpunosti obezbede uslovi za njihovo sprovođenje. U prethodnom periodu obavljani su mnogobrojni i različiti poslovi i aktivnosti u cilju obezbeđivanja uslova za sprovođenje državne mature: izmenjeni su propisi iz oblasti obrazovanja radi definisanja poslova Centra za ispite pri Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, pripremljeni su zadaci iz predmeta koji se polažu na državnoj maturi, obavljani razgovori sa rektorima i dekanima, sprovedene probe polaganja državne mature kroz koje su nastavnici i učenici svih srednjih škola

upoznati sa načinom i procedurama sprovođenja državne mature, sa testovima, sve aktivnosti su predstavljene najširoj javnosti i svakodnevno se radi na ovim poslovima. Ipak, da bi državna matura bila sprovedena u punom kapacitetu i omogućila ostvarivanje prava kandidata koji pristupe polaganju i svih funkcija maturalnog ispita (sertifikacioni, selekcion i evaluativni), potrebno je realizovati dodatne aktivnosti u narednom periodu, a najpre ojačati kapacitete Centra za ispite (prostorne, kadrovske i materijalne), na čemu je dosad urađeno dosta, ali je potrebno uložiti i dodatne napore. Zatim, da bi se ostvarila prava iz Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju o upisu na visokoškolsku ustanovu bez polaganja prijemnog ispita posle položene državne mature, neophodno je da se po Zakonu o visokom obrazovanju visokoškolske ustanove izjasne koji se ispiti sa opšte, stručne i umetničke mature vrednuju prilikom upisa na studije i koji su kriterijumi na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije. Osim toga, softver čija je uloga da podrži sve poslove vezane za sprovođenje državne mature i upis učenika na visokoškolske ustanove, još uvek je u fazi razvoja i povezivanja sa registrima koji se vode u okviru JISP-a, gde se svakodnevno rešavaju situacije koje otežavaju rad softvera. Zbirke zadataka čiji je cilj vežba i pomoć učenicima u pripremi državne mature su još uvek u pripremi, a radi se i na odabiru zadataka koji bi postignuća učenika u srednjem obrazovanju i vaspitanju najrelevantnije proverili. Pripremaju se i podzakonski akti i uputstva za detaljno upoznavanje svih učesnika o ukupnim procedurama i aktivnostima u sprovođenju državne mature, kroz roditeljske sastanke, sastanke sa učenicima i obuku nastavnika za sprovođenje državne mature. Imajući u vidu sve navedene razloge, prelazni režim polaganja maturalnog ispita u srednjem obrazovanju i vaspitanju izrađen je na osnovu analize ispunjenosti uslova za sprovođenje ovog ispita na kraju srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Do tog trenutka će se neprekidno obavljati svi poslovi pripreme polaganja državne mature i sprovede se i dodatna probna testiranja za učenike koji će polagati državnu maturu, sa pripremljenim zbirkama zadataka i logistikom koja prati sprovođenje državne mature, u cilju što kvalitetnije pripreme svih učesnika.

Član 18. Predloga zakona propisuje da će se podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, do kada se primenjuju propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 19. Predloga zakona propisuje da će škola uskladiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 20. Predloga zakona sadrži odredbe o stupanju na snagu propisa.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog akta obezbeđena su finansijska sredstva u 2025. godini u iznosu 3.591.000,00 – razdeo 26, programska aktivnost 001: uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema na ekonomskoj klasifikaciji 423 – usluge po ugovoru.

U 2026 i 2027 godini sredstva će se obezbediti u okviru ukupnog nivoa rashoda i izdataka budžeta Republike Srbije navedenog u delu III Zakona o budžetu Republike Srbije – Izvršenje budžeta.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja bude donet po hitnom postupku, jer se izmene odnose na odlaganje sprovođenja stručne, umetničke i opšte mature, kao i na regulisanje radno - pravnog statusa nastavnika verske nastave, koji do sada nije bio uređen na adekvatan način, kao i na izmenu termina u Planovima nastave i učenja tako što se naziv „izborni program” menja u naziv „izborni predmet”.

Nedonošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja po hitnom postupku, moglo bi da prouzrokuje štetne posledice po rad organa i ustanova u srednjem obrazovanju i vaspitanju, koje ne bi blagovremeno uspele da obave sve pripreme za sprovođenje državne, stručne i umetničke mature.

Takođe, nedonošenje ovog zakona po hitnom postupku proizvelo bi štetne posledice po rad Ministarstva prosvete, jer je potrebno da donese odgovarajuće izmene i dopune podzakonskih akata koji su neophodni za rad ustanova srednjeg obrazovanja i vaspitanja, a koji se odnose na izmenu odredbi o državnoj, stručnoj i umetničkoj maturi, kao i da propiše oblike stručnog usavršavanja, programe stalnog stručnog usavršavanja, sadržaj portfolija, način organizovanja i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje nastavnika verske nastave.

PREGLED ODREDAKA ZAKONA O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA KOJE SE MENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Vreme koje učenik provodi u školi

Član 29.

Vreme koje učenik provodi u školi izražava se u satima.

Vreme, iz stava 1. ovog člana, obuhvata:

- 1) časove obaveznih predmeta;
- 2) časove ~~izbornih programa~~ IZBORNIH PREDMETA;
- 3) vreme provedeno u aktivnostima, koje su sadržane u školskom programu i u funkciji su razvoja sposobnosti, interesovanja i kreativnosti učenika.

Vreme koje učenik provodi u osnovnoj i srednjoj školi bliže se uređuje posebnim zakonom.

Planovi i programi nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja

Član 60.

Planovi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju, sadrže:

- ~~1) listu obaveznih predmeta i izbornih programa i aktivnosti po razredima;~~
- 1) LISTU OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA I AKTIVNOSTI PO RAZREDIMA;
- 2) ukupan godišnji fond časova po predmetima, ~~programima~~ i aktivnostima;
- 3) nedeljni fond časova po predmetima, ~~programima~~ i aktivnostima.

PLANOVI NASTAVE I UČENJA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU SADRŽE I SLOBODNE NASTAVNE AKTIVNOSTI.

Programi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju, sadrže:

- 1) ciljeve osnovnog, opšteg srednjeg, stručnog i umetničkog obrazovanja i vaspitanja i ciljeve učenja predmeta, ~~izbornih programa~~ IZBORNIH PREDMETA i aktivnosti po razredima;
- 2) obrazovne standarde za osnovno obrazovanje i vaspitanje i opšte srednje obrazovanje i vaspitanje;
- 3) ključne pojmove sadržaja svakog predmeta;
- 4) uputstvo za didaktičko-metodičko ostvarivanje programa;
- 5) uputstvo za formativno i sumativno ocenjivanje učenika;
- ~~6) način prilagođavanja programa muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanje i vaspitanje učenika sa izuzetnim, odnosno posebnim sposobnostima, za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine i obrazovanje odraslih.~~

6) NAČIN PRILAGOĐAVANJA PROGRAMA ZA OBRAZOVANJE I VASPITANJE, NA JEZIKU NACIONALNE MANJINE.

Smernice za prilagođavanje programa nastave i učenja i smernice za pružanje individualizovane dodatne podrške za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, donosi Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja.

Učenik obavezno bira sa liste ~~izbornih programa~~ IZBORNIH PREDMETA versku nastavu ili građansko vaspitanje i drugi strani jezik.

Učenik koji se opredelio za versku nastavu ili građansko vaspitanje, ~~izborni program~~ IZBORNI PREDMET može jedanput da menja u toku ciklusa osnovnog, odnosno do kraja sticanja srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Škola je dužna da obezbedi ostvarivanje obaveznih fizičkih aktivnosti za sve učenike, kao i da ponudi listu aktivnosti, ODNOSNO SLOBODNIH NASTAVNIH AKTIVNOSTI za koje se učenici opredeljuju u skladu sa svojim interesovanjima.

Programi srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i dualnog obrazovanja kao dela srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja, bliže se uređuju posebnim zakonom.

Komisija za versku nastavu

Član 67a

Organizovanje i ostvarivanje verske nastave prati Komisija za versku nastavu u školi (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju obrazuje Vlada na vreme od šest godina.

U Komisiju se imenuju po jedan predstavnik tradicionalnih crkava i verskih zajednica, tri predstavnika organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama i tri predstavnika Ministarstva.

Član Komisije može biti razrešen pre isteka mandata, i to: na lični zahtev, na predlog predlagača i ako ne ispunjava svoju dužnost kao član Komisije, odnosno svojim postupcima povredi ugled dužnosti koju obavlja.

U slučaju razrešenja člana Komisije pre isteka mandata, Vlada postavlja novog člana po pribavljenom predlogu predstavnika čiji je član razrešen.

Predsednika i zamenika predsednika Komisije biraju članovi Komisije na prvoj sednici, većinom glasova od ukupnog broja članova Komisije.

Komisija obavlja poslove koji se, naročito, odnose na:

- 1) usaglašavanje predloga programa verske nastave;
- 2) udžbenike i druga nastavna sredstva, u skladu sa zakonom kojim se uređuju pitanja vezana za udžbenike i druga nastavna sredstva;
- 3) davanje mišljenja o listama nastavnika verske nastave;
- 3A) USAGLAŠAVANJE PREDLOGA PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE;
- 4) druga pitanja vezana za praćenje organizovanja i ostvarivanja programa verske nastave.

Predsednik, zamenik predsednika i članovi Komisije ~~nemaju pravo na naknadu za svoj rad.~~ PRIMAJU NAKNADU ZA RAD U KOMISIJI U VISINI UTVRĐENOJ AKTOM VLADE.

Način rada i druga pitanja od značaja za rad Komisije, uređuju se poslovníkom o radu Komisije.

Praćenje i ocenjivanje učenika

Član 72.

Ocenjivanjem u školi procenjuje se ostvarenost propisanih ishoda i standarda obrazovnih postignuća, a za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom prilagođenih ciljeva, sadržaja i ishoda u savladavanju individualnog obrazovnog plana.

Praćenje razvoja, napredovanja i ostvarenosti postignuća učenika u toku školske godine obavlja se formativnim i sumativnim ocenjivanjem.

Ocenjivanje je javno i ocena mora odmah da bude obrazložena učeniku.

Uspeh redovnog učenika prati se i ocenjuje tokom nastave.

Učenik se ocenjuje iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i iz vladanja.

Učenik se ocenjuje najmanje četiri puta u polugodištu u osnovnom i tri puta u srednjem obrazovanju i vaspitanju, a ako je nedeljni fond časova obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti jedan čas - najmanje dva puta u polugodištu.

Na osnovu praćenja i vrednovanja tokom nastavne godine zaključnu ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti utvrđuje odeljenjsko veće koje čine nastavnici koji predaju učeniku na predlog nastavnika, a ocenu iz vladanja na predlog odeljenjskog starešine.

U toku školske godine ocenjivanje je opisno i brojčano.

Zaključna ocena iz predmeta jeste brojčana i izvodi se na kraju prvog i drugog polugodišta, prema utvrđenim standardima obrazovnih postignuća i propisanim kriterijumima za ocenjivanje. Učenik sa smetnjama u razvoju i invaliditetom ocenjuje se u skladu sa prilagođenim ciljevima i ishodima.

Brojčane ocene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Ocena nedovoljan (1) nije prelazna ocena.

Učenik koji je na kraju školske godine ocenjen i ima prelazne ocene iz svih obaveznih predmeta i iz ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA drugi strani jezik i koji je ocenjen iz svih ostalih ~~izbornih programa~~ IZBORNIM PREDMETA i aktivnosti prelazi u naredni razred.

U školi koja ostvaruje međunarodni, odnosno strani program učenik se ocenjuje u skladu sa programom koji se ostvaruje.

Ocenjivanje i napredovanje učenika

Član 73.

U prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja zaključna ocena iz obaveznih predmeta, je opisna i utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta.

U prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja zaključna ocena iz ~~izbornih programa~~ IZBORNIM PREDMETA i aktivnosti je opisna i utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta.

Ocena iz stava 1. ovog člana iskazuje se kao napredovanje učenika u ostvarivanju ishoda, angažovanje i preporuka.

Zaključne ocene u prvom razredu osnovnog obrazovanja i vaspitanja iz obaveznih predmeta i iz ~~izbornih programa~~ IZBORNIM PREDMETA i aktivnosti unose se u đачku knjižicu i učenik prelazi u naredni razred.

U ostalim razredima osnovnog i u srednjem obrazovanju i vaspitanju ocenjivanje je opisno i brojčano u toku školske godine.

Opisna ocena sadrži povratnu informaciju za učenika i roditelja, drugog zakonskog zastupnika i pruža jasno uputstvo kako da se unapredi rad učenika.

Učeniku drugog i trećeg razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji na kraju prvog polugodišta ima nedovoljne ocene organizuje se pojačan obrazovno-vaspitni rad u toku drugog polugodišta, o čemu nastavnik vodi posebnu evidenciju.

Učenik drugog i trećeg razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji na kraju drugog polugodišta ima nedovoljne ocene prevodi se u naredni razred, na osnovu odluke odeljenjskog veća, izuzev učenika drugog i trećeg razreda osnovnog muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja.

Učeniku koji je preveden u naredni razred, priznaje se razred iz koga je preveden kao završen i organizuje mu se individualizovan rad.

Učenik od četvrtog do sedmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja i učenik od drugog do završnog razreda osnovnog muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, kao i učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja polaže popravni ispit u avgustovskom ispitnom roku, a učenik završnog razreda u junskom i avgustovskom roku.

Učenik koji polaže popravni ispit obavezan da pohađa pripremnu nastavu, koju je škola dužna da organizuje neposredno pre polaganja popravnog ispita.

Učenik koji položi popravni ispit završava razred.

Učenik od četvrtog do sedmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja i učenik od drugog do završnog razreda osnovnog muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, kao i učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja ponavlja razred ako na kraju drugog polugodišta ima zaključene više od dve nedovoljne broјčane ocene ili ne položi popravni ispit, osim ocene iz vladanja.

Izuzetno, redovan učenik srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit može da završi započeti razred u istoj školi naredne školske godine, u svojstvu vanrednog učenika ponovnim polaganjem nepoloženog ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koje utvrdi škola. Kada završi razred vanredan učenik ima pravo da se u istoj školskoj godini upiše u naredni razred, u istom svojstvu.

Učeniku završnog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit, škola organizuje polaganje ispita u skladu sa opštim aktom škole.

Učenik završnog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja koji položi popravni ispit, stiče pravo da polaže završni ispit u osnovnom obrazovanju i vaspitanju u propisanim rokovima.

Učenik završnog razreda srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji ne položi popravni ispit može da završi razred u istoj ili drugoj odgovarajućoj školi u svojstvu vanrednog učenika polaganjem ispita, uz obavezu plaćanja naknade stvarnih troškova koju utvrdi škola.

Učenik završnog razreda srednjeg obrazovanja i vaspitanja koji položi popravni ispit, stiče pravo da polaže maturu u propisanim rokovima.

Razredni ispit polaže učenik koji nije ocenjen iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti, ukoliko nije pohađao nastavu više od trećine ukupnog godišnjeg broja časova tog obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i ukoliko se ocenjivanjem utvrdi da nije dostigao obrazovne standarde na osnovnom nivou, u skladu sa posebnim zakonom.

Opšti uspeh

Član 75.

Opšti uspeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učenik nije sa uspehom završio razred, odnosno ima nedovoljan uspeh ukoliko ima više od dve nedovoljne ocene, osim ocene iz vladanja ili nije položio popravni ispit, osim učenika drugog i trećeg razreda osnovne škole koji se prevodi u naredni razred.

Opšti uspeh učenika osnovnog obrazovanja i vaspitanja utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine zaključnih prelaznih broјčanih ocena iz obaveznih predmeta i iz ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA drugi strani jezik, kao i ocene iz vladanja, počev od drugog razreda.

Opšti uspeh učenika srednjeg obrazovanja i vaspitanja utvrđuje se na kraju prvog i drugog polugodišta na osnovu aritmetičke sredine prelaznih zaključnih broјčanih ocena iz obaveznih predmeta, ~~izbornih programa~~ IZBORNIH PREDMETA i ocene iz vladanja, izuzev ocene iz verske nastave i građanskog vaspitanja.

Način, postupak i kriterijume ocenjivanja uspeha iz pojedinačnih predmeta i vladanja i druga pitanja od značaja za ocenjivanje, propisuje ministar.

Prigovor na ocenjivanje, ocenu i ispit

Član 82.

Učenik osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, njegov roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ima pravo da podnese:

1) prigovor na ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i iz vladanja u toku školske godine;

2) prigovor na zaključnu ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i iz vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta;

3) prigovor na ispit.

Prigovor na ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i iz vladanja u toku školske godine podnosi se direktoru škole u roku od tri dana od saopštenja ocene.

Prigovor na zaključnu ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti i iz vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta podnosi se direktoru škole u roku od tri dana od dana dobijanja đачke knjižice, odnosno svedočanstva, osim za učenike završnih razreda u roku od 24 sata.

Prigovor na ispit podnosi se direktoru škole, u roku od 24 sata od saopštavanja ocene na ispitu.

Direktor škole, u saradnji sa stručnim saradnicima i odeljenjskim starešinom, rešenjem odlučuje o prigovoru iz stava 1. tačka 1) ovog člana - na ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti u toku školske godine, u roku od tri dana, uz prethodno pribavljenu izjavu nastavnika, odnosno u roku od 24 sata o prigovoru iz stava 1. tačka 2) ovog člana - na zaključnu ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti na kraju prvog i drugog polugodišta i iz stava 1. tačka 3) ovog člana - prigovor na ispit, uz prethodno pribavljene izjave nastavnika.

Direktor je dužan da predmetnom nastavniku na čiju ocenu u toku školske godine je uložen prigovor, u roku od tri dana od dana donošenja rešenja iz stava 5. ovog člana dostavi rešenje.

Ako oceni da je prigovor na ocenu iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ i aktivnosti osnovan i da ocena nije javno saopštena, obrazložena, odnosno da ocenjivanje nije u skladu sa propisima, direktor poništava ocenu, pojačava pedagoško-instruktivni rad sa nastavnikom u ustanovi i rešenjem obrazuje komisiju za proveru znanja učenika, pregled i ponovno ocenjivanje pismenog ili drugog rada učenika. Komisija ima tri člana, od kojih su dva stručna za predmet, odnosno oblast predmeta.

Ukoliko se utvrdi da zaključna ocena nije izvedena u skladu sa propisima, direktor poništava i vraća ocenu odeljenskom veću na razmatranje i zaključivanje.

Ako direktor i nakon ponovnog razmatranja i zaključivanja od strane odeljenskog veća propisanog stavom 8. ovog člana, utvrdi da zaključna ocena iz obaveznog predmeta, ~~izbornog programa~~ IZBORNOG PREDMETA i aktivnosti nije izvedena u skladu sa propisima ili je prigovor iz drugih razloga osnovan, rešenjem poništava zaključnu ocenu i upućuje učenika na polaganje ispita.

Nastavnik čija ocena je poništena upućuje se i na stručno usavršavanje za oblast ocenjivanja i komunikacijskih veština.

Ukoliko pojačani pedagoško-instruktivni rad u ustanovi i stručno usavršavanje nastavnika ne daju pozitivan rezultat, direktor je u obavezi da zahteva stručno pedagoški nadzor nad radom nastavnika od strane prosvetnog savetnika.

Direktor škole, u saradnji sa stručnim saradnicima, rešenjem odlučuje o prigovoru iz stava 1. tačka 1) ovog člana - na ocenu iz vladanja u toku školske godine, u roku od tri dana, uz prethodno pribavljenu izjavu odeljenjskog starešine.

Ako direktor u saradnji sa stručnim saradnicima oceni da je prigovor na zaključnu ocenu iz vladanja osnovan i da ocenjivanje nije izvedeno u skladu sa propisima, vraća ocenu odeljenjskom veću na razmatranje i ponovno odlučivanje.

Ako utvrdi da je ocena na ispitu izvedena protivno propisima, poništava ispit i upućuje učenika na ponovno polaganje ispita. Ispit se organizuje u roku od tri dana od dana podnošenja prigovora.

Ukoliko škola nema potreban broj stručnih lica da obrazuje komisiju, angažuje stručno lice iz druge škole.

Nastavnik čija ocena je osporena ili na čiji je predlog utvrđena zaključna ocena, ne može da bude član komisije.

Kada je poništen ispit direktor obrazuje novu komisiju u čijem sastavu ne mogu da budu članovi komisije čiji je ispit poništen.

Ocena komisije je konačna.

Uslovi za prijem u radni odnos

Član 139.

U radni odnos u ustanovi može da bude primljeno lice, pod uslovima propisanim zakonom i to ako:

- 1) ima odgovarajuće obrazovanje;
- 2) ima psihičku, fizičku i zdravstvenu sposobnost za rad sa decom i učenicima;
- 3) nije osuđivano pravnosnažnom presudom za krivično delo za koje je izrečena безусловna kazna zatvora u trajanju od najmanje tri meseca, kao i za krivična dela nasilje u porodici, oduzimanje maloletnog lica, zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica ili rodoskrvnuće, za krivična dela primanje ili davanje mita; za krivična dela iz grupe krivičnih dela protiv polne slobode, protiv pravnog saobraćaja i protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, bez obzira na izrečenu krivičnu sankciju, i za koje nije, u skladu sa zakonom, utvrđeno diskriminatorno ponašanje;

4) ima državljanstvo Republike Srbije;

5) zna srpski jezik i jezik na kojem ostvaruje obrazovno-vaspitni rad;

6) ispunjava bezbednosne uslove za prijem u radni odnos u ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuju unutrašnji poslovi – za prijem u radni odnos u ustanovu iz člana 90. stav 2. ovog zakona-;

7) IMA SAGLASNOST NADLEŽNOG ORGANA TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE KOJOJ PRIPADA ZA IZVOĐENJE VERSKE NASTAVE U OSNOVNOJ, ODNOSNO U SREDNJOJ ŠKOLI – ZA PRIJEM NA POSLOVE NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE.

Uslovi iz stava 1. ovog člana dokazuju se prilikom prijema u radni odnos i proveravaju se u toku rada.

AKO NADLEŽNI ORGAN TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE POVUČE SAGLASNOST IZ STAVA 1. TAČKA 7) OVOG ČLANA IZ RAZLOGA ŠTO NASTAVNIK VERSKE NASTAVE SVOJIM AKTIVNOSTIMA, STAVOVIMA I PONAŠANJEM PODRIVA UGLED TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE, ODNOSNO UČI I POSTUPA SUPROTNOSTI UČENJU, STAVOVIMA, MORALU I VREDNOSTIMA KOJE ZASTUPA TRADICIONALNA CRKVA, ODNOSNO VERSKA ZAJEDNICA KOJOJ PRIPADA, DANOM DOSTAVLJANJA

USTANOVU OBRAZLOŽENOG AKTA O POVLAČENJU SAGLASNOSTI NASTAVNIKU VERSKE NASTAVE PRESTAJE RADNI ODNOS.

Dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 1. tač. 1) i tač. 3)-6) ovog člana sastavni su deo prijave na konkurs, a dokaz iz stava 1. ~~tačka 2)~~ TAČ. 2) I 7) ovog člana pribavlja se pre zaključenja ugovora o radu.

Prpravnik – stažista

Član 146.

Poslove nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika može da obavlja i pripravnik – stažista.

Prpravnik – stažista obavlja pripravnički staž, savladava program za uvođenje u posao i polaganje ispita za licencu pod neposrednim nadzorom ~~nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika koji ima licencu.~~ MENTORA.

Ustanova i pripravnik – stažista zaključuju ugovor o stručnom usavršavanju u trajanju od najmanje godinu, a najduže dve godine.

AKO SE UGOVOR IZ STAVA 3. OVOG ČLANA ZAKLJUČUJE RADI PRIPREME ZA IZVOĐENJE VERSKE NASTAVE, PRIPRAVNIK – STAŽISTA MORA IMATI SAGLASNOST NADLEŽNOG ORGANA TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE KOJOJ PRIPADA ZA ZAKLJUČENJE UGOVORA.

Ugovorom iz stava 3. ovog člana ne zasniva se radni odnos.

Prpravnik – stažista ima pravo da učestvuje u radu stručnih organa bez prava odlučivanja i nema pravo da ocenjuje učenike u školi.

Na ostvarivanje prava iz stava 2. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na pripravnika.

UGOVOR O STRUČNOM USAVRŠAVANJU PRIPRAVNIKA – STAŽISTE IZ STAVA 4. OVOG ČLANA PRESTAJE PRE ISTEKA VREMENA NA KOJE JE ZAKLJUČEN AKO NADLEŽNI ORGAN TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE POVUČE SAGLASNOST DATU NA TAJ UGOVOR IZ RAZLOGA NAVEDENIH U ČLANU 139. STAV 3. OVOG ZAKONA.

Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika i sekretara

Član 151.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, sa licencom i bez licence, dužan je da se stalno stručno usavršava radi uspešnijeg ostvarivanja i unapređivanja obrazovno-vaspitnog rada i sticanja, odnosno unapređivanja kompetencija potrebnih za rad, u skladu sa opštim principima i za postizanje ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda obrazovnih postignuća.

U toku stručnog usavršavanja nastavnik, vaspitač i stručni saradnik može profesionalno da napreduje sticanjem zvanja: pedagoški savetnik, samostalni pedagoški savetnik, viši pedagoški savetnik i visoki pedagoški savetnik.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ostvaruje pravo na uvećanu platu za stečeno zvanje.

Nastavnik, vaspitač i stručni saradnik ima pravo na odsustvo iz ustanove u trajanju od tri radna dana godišnje radi pohađanja odobrenog oblika, načina i sadržaja stručnog usavršavanja. Raspored odsustva nastavnika, vaspitača i stručnog saradnika radi stručnog usavršavanja planira pedagoški kolegijum.

Plan stručnog usavršavanja u skladu sa prioritetima ustanove radi ostvarivanja ciljeva obrazovanja i vaspitanja i standarda obrazovnih postignuća i prioritetima Ministarstva, donosi organ upravljanja ustanove.

Podatke o profesionalnom razvoju nastavnika, vaspitača i stručni saradnik čuva u mapi profesionalnog razvoja (u daljem tekstu: portfolio).

Prioritetne oblasti stručnog usavršavanja za period od tri godine propisuje ministar na predlog direktora Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja.

Oblike stručnog usavršavanja, programe i način organizovanja stalnog stručnog usavršavanja, uslove, organ koji odlučuje o sticanju zvanja i postupak napredovanja, sticanje zvanja u toku stručnog usavršavanja nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika i sekretara, obrazac uverenja o savladanom programu, sadržaj portfolija i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje, propisuje ministar.

OBLIKE STRUČNOG USAVRŠAVANJA, PROGRAME STALNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA, SADRŽAJ PORTFOLIJA, NAČIN ORGANIZOVANJA I DRUGA PITANJA OD ZNAČAJA ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE MINISTAR PROPISUJE NA PREDLOG ORGANA NADLEŽNOG ZA POSLOVE ODNOSA SA CRKVAMA I VERSKIM ZAJEDNICAMA, PO PRIBAVLJENOM MIŠLJENJU TRADICIONALNIH CRKAVA I VERSKIH ZAJEDNICA I ZAVODA ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA I VASPITANJA.

Zasnivanje radnog odnosa u ustanovi

Član 152.

~~Prijem u radni odnos u ustanovi čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave vrši se na osnovu preuzimanja zaposlenog sa liste zaposlenih za čijim radom je u potpunosti ili delimično prestala potreba i zaposlenih koji su zasnovali radni odnos sa nepunim radnim vremenom (u daljem tekstu: preuzimanje sa liste), kao i na osnovu preuzimanja ili konkursa ako se nije moglo izvršiti preuzimanje sa liste.~~

PRIJEM U RADNI ODNOS U USTANOVU ČIJI JE OSNIVAČ REPUBLIKA SRBIJA, AUTONOMNA POKRAJINA ILI JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE VRŠI SE NA OSNOVU PREUZIMANJA ZAPOSLENOG SA LISTE ZAPOSLENIH ZA ČIJIM RADOM JE U POTPUNOSTI ILI DELIMIČNO PRESTALA POTREBA I ZAPOSLENIH KOJI SU ZASNOVALI RADNI ODNOS SA NEPUNIM RADNIM VREMENOM (U DALJEM TEKSTU: PREUZIMANJE SA LISTE), KAO I NA OSNOVU PREUZIMANJA ZAPOSLENOG KOJI NIJE NA LISTI ILI KONKURSA AKO SE NIJE MOGLO IZVRŠITI PREUZIMANJE.

Zaposleni koji je u radnom odnosu na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom ~~može biti preuzet~~ OSTVARUJE PRAVO DA BUDE PREUZET iako nije stavljen na listu iz stava 1. ovog člana, ukoliko na toj listi nema lica sa odgovarajućim obrazovanjem, uz saglasnost zaposlenog i direktora ustanove i radne podgrupe iz člana 153. stav 7. ovog zakona.

Ustanove mogu vršiti i uzajamno preuzimanje zaposlenih na neodređeno vreme, na odgovarajuće poslove, na osnovu potpisanog sporazuma o uzajamnom preuzimanju uz prethodnu saglasnost zaposlenih, ako je razlika u procentu njihovog radnog angažovanja do 20%.

Ukoliko nisu ispunjeni uslovi iz st. 1–3. ovog člana, radni odnos u ustanovi može se zasnovati na osnovu konkursa na neodređeno vreme i određeno vreme, u skladu sa zakonom ili preuzimanjem iz druge javne službe, na način propisan zakonom kojim se uređuju radni odnosi u javnim službama.

ODREDBE OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE NA NASTAVNIKE VERSKE NASTAVE UZ SAGLASNOST NADLEŽNOG ORGANA TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE.

Preuzimanje zaposlenog sa liste

Član 153.

Zaposleni koji je u ustanovi u radnom odnosu na neodređeno vreme, a za čijim radom je u potpunosti prestala potreba, smatra se neraspoređenim i ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana ostvaruje pravo na naknadu plate u visini od 65% plate koju je primio za mesec koji prethodi mesecu u kome je ostao neraspoređen do preuzimanja sa liste, a najkasnije do 15. septembra naredne školske godine.

Zaposlenom iz stava 1. ovog člana koji nije preuzet sa liste u roku iz stava 2. ovog člana, prestaje radni odnos i ostvaruje pravo na otpremninu, u skladu sa zakonom.

Zaposlenom iz stava 1. ovog člana, koji bez opravdanih razloga odbije preuzimanje sa liste, prestaje radni odnos bez prava na otpremninu.

Zaposleni za čijim radom je delimično prestala potreba i zaposleni koji je zasnovao radni odnos sa nepunim radnim vremenom, stavljanjem na listu zaposlenih sa koje se vrši preuzimanje, ostvaruje pravo na preuzimanje sa liste i ne ostvaruje druga prava koja ima zaposleni za čijim radom je u potpunosti prestala potreba.

Posebna radna grupa, koju obrazuje ministar, prati i kontroliše preuzimanje sa liste i daje mišljenje o opravdanosti razloga odbijanja preuzimanja sa liste iz stava 4. ovog člana.

Pri svakoj školskoj upravi ministar obrazuje radnu podgrupu koja utvrđuje postojanje uslova i daje saglasnost za raspisivanje konkursa.

Ustanova je u obavezi da Ministarstvu dostavi podatke o potrebi za angažovanjem zaposlenih, odluku o raspisivanju konkursa, kao i odluku o preuzimanju zaposlenih sa liste radi objavljivanja na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

Bliže uslove za rad radne grupe i podgrupe iz st. 6. i 7. ovog člana propisuje ministar.

ODREDBE OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE NA NASTAVNIKE VERSKE NASTAVE.

Radni odnos na neodređeno vreme

Član 154.

Prijem u radni odnos na neodređeno vreme vrši se na osnovu konkursa koji raspisuje direktor.

Direktor donosi odluku o raspisivanju konkursa. Kandidati popunjavaju prijavni formular na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, a potrebnu dokumentaciju, zajedno sa odštampanim prijavnim formularom dostavljaju ustanovi.

Konkurs sprovodi konkursna komisija koju imenuje direktor. Komisija ima najmanje tri člana. Sekretar ustanove pruža stručnu podršku konkursnoj komisiji.

Komisija utvrđuje ispunjenost uslova kandidata za prijem u radni odnos iz člana 139. ovog zakona, u roku od osam dana od dana isteka roka za prijem prijave.

Kandidati iz stava 4. ovog člana u roku od osam dana upućuju se na psihološku procenu sposobnosti za rad sa decom i učenicima koju vrši nadležna služba za poslove zapošljavanja primenom standardizovanih postupaka.

Konkursna komisija sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove za prijem u radni odnos u roku od osam dana od dana prijema rezultata psihološke procene sposobnosti za rad sa decom i učenicima.

Konkursna komisija obavlja razgovor sa kandidatima sa liste iz stava 6. ovog člana, sačinjava obrazloženu listu svih kandidata koji ispunjavaju uslove i dostavlja je direktoru u roku od osam dana od dana obavljenog razgovora sa kandidatima.

Direktor ustanove donosi rešenje o izboru kandidata po konkursu u roku od osam dana od dostavljanja obrazložene liste iz stava 7. ovog člana.

Kandidat nezadovoljan rešenjem o izabranom kandidatu može da podnese žalbu organu upravljanja, u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja iz stava 8. ovog člana.

Organ upravljanja o žalbi odlučuje u roku od 15 dana od dana podnošenja žalbe.

Kandidat koji je učestvovao u izbornom postupku ima pravo da, pod nadzorom ovlašćenog lica u ustanovi, pregleda svu konkursnu dokumentaciju, u skladu sa zakonom.

Ako po konkursu nije izabran nijedan kandidat, raspisuje se novi konkurs u roku od osam dana.

Rešenje iz stava 8. ovog člana oglašava se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, kada postane konačno.

NA KONKURSU ZA PRIJEM U RADNI ODNOS NA NEODREĐENO VREME ZA IZVOĐENJE VERSKE NASTAVE MOŽE DA UČESTVUJE LICE KOJE SE NALAZI SE NA LISTI NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE I KOJE ISPUNJAVA USLOVE IZ ČLANA 139. I ČLANA 140. STAV 1. OVOG ZAKONA.

LISTU NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE, NA PREDLOG TRADICIONALNIH CRKAVA I VERSKIH ZAJEDNICA, UTVRĐUJE MINISTAR.

Radni odnos na određeno vreme

Član 155.

Radni odnos na određeno vreme u ustanovi zasniva se na osnovu konkursa, sprovedenog na način propisan za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vreme.

Ustanova može da primi u radni odnos na određeno vreme lice:

- 1) radi zamene odsutnog zaposlenog preko 60 dana;
- 2) radi obavljanja poslova pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta.

Izuzetno, ustanova bez konkursa može da primi u radni odnos na određeno vreme lice:

- 1) radi zamene odsutnog zaposlenog do 60 dana;
- 2) do izbora kandidata - kada se na konkurs za prijem u radni odnos na neodređeno vreme ne prijavi nijedan kandidat ili nijedan od prijavljenih kandidata ne ispunjava uslove, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;

- 3) do preuzimanja zaposlenog, odnosno do konačnosti odluke o izboru kandidata po konkursu za prijem u radni odnos, a najkasnije do 31. avgusta tekuće školske godine;
- 4) radi izvođenja verske nastave.

~~Listu nastavnika verske nastave, na predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, utvrđuje ministar.~~

Nastavnika verske nastave upućuje u školu tradicionalna crkva ili verska zajednica sa utvrđene liste ~~za svaku školsku godinu.~~

Za izvođenje verske nastave nastavnik sa školom u koju je upućen zaključuje ugovor o radu ~~na 12 meseci za svaku školsku godinu~~ DO ISTEKA TEKUĆE ŠKOLSKJE GODINE, ODNOSNO DO POVRATKA ODSUTNOG NASTAVNIKA.

U postupku izbora pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta pribavlja se mišljenje nadležnog organa jedinice lokalne samouprave.

Za obavljanje poslova pedagoškog asistenta, odnosno andragoškog asistenta ustanova sa licem zaključuje ugovor o radu na 12 meseci za svaku školsku godinu.

U ustanovi od posebnog interesa i nacionalnog značaja za Republiku Srbiju može da se angažuje nastavnik ili asistent odgovarajuće visokoškolske ustanove ili zaposleni u naučnom institutu s odgovarajućim zvanjem, a u ustanovi iz člana 90. stav 2. ovog zakona i zaposleni u ministarstvu nadležnom za unutrašnje poslove, na određeno vreme za svaku školsku godinu, za najviše 30% od punog radnog vremena, uz saglasnost ministra.

Radni odnos na određeno vreme ne može da preraste u radni odnos na neodređeno vreme.

RADNI ODNOS NA ODREĐENO VREME NASTAVNIKA VERSKE NASTAVE PRESTAJE PRE ISTEKA VREMENA NA KOJE JE ZASNOVAN AKO NADLEŽNI ORGAN TRADICIONALNE CRKVE ILI VERSKE ZAJEDNICE POVUČE SAGLASNOST ZA IZVOĐENJE VERSKE NASTAVE IZ RAZLOGA NAVEDENIH U ČLANU 139. STAV 3. OVOG ZAKONA.

Informacioni sistem za sprovođenje ispita

Član 181a

Ministarstvo, u okviru JISP-a, uspostavlja informacioni sistem za sprovođenje ispita iz člana 78. stav 1. ovog zakona i međunarodnih ispitivanja na čije se sprovođenje obavezala Republika Srbija.

U informacionom sistemu iz stava 1. ovog člana, unose se:

1) podaci za određivanje identiteta učenika: ime i prezime učenika, tip ličnog identifikatora učenika (jedinostveni matični broj građana, odnosno evidencioni broj za stranog državljanina, za učenike iz Republike Srpske jedinstveni matični broj građana), lični identifikator učenika, pol, datum i mesto rođenja, ime jednog roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika učenika, država i mesto stanovanja, JOB (nije obavezno za učenike koji prethodni nivo obrazovanja nije završio u Republici Srbiji), nacionalnu pripadnost (izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti nije obavezno) i evidenciona šifra za polaganje maturalnog ispita, završnog ispita na kraju srednjeg obrazovanja i vaspitanja i završnog ispita na kraju osnovnog obrazovanja i vaspitanja;

2) podaci o obrazovnom statusu učenika osnovne škole: osnovna škola u kojoj je učenik završio osmi razred i upravni okrug kome ta škola pripada, individualni obrazovni plan ako je ostvarivan, osnovna škola koju pohađa učenik koji nije završio osnovno obrazovanje i vaspitanje ako upisuje srednju muzičku ili srednju baletsku

školu i upravni okrug kome ta škola pripada, ocene učenika iz šestog, sedmog i osmog razreda (prosek ocena, pojedinačne ocene i broj bodova za svaki od navedenih razreda), jezik na kome je položio prijemni ispit za upis u srednju školu za učenike sa posebnim sposobnostima (jezik na kome je završio osnovno obrazovanje i vaspitanje ili drugi jezik), podaci o osnovnom obrazovanju ako je stečeno u inostranstvu;

3) podaci o obrazovnom statusu učenika srednje škole: ocene učenika za svaki završeni razred srednje škole (prosek ocena, pojedinačne ocene i broj bodova za svaki završeni razred), jezik na kom je učenik završio osnovno, odnosno srednje obrazovanje i vaspitanje, osvojene nagrade na takmičenjima (zbirno i pojedinačno po svakom takmičenju), ukupan broj osvojenih bodova tokom školovanja, podatak da li je učenik dobitnik vukove diplome, podaci o osnovnom obrazovanju ako je stečeno u inostranstvu, svojstvu redovnog, odnosno vanrednog učenika, trajanju obrazovanja i vaspitanja, prethodno završenom obrazovanju i vaspitanju, jeziku na kojem je završeno obrazovanje i vaspitanje, maternjem jeziku, jeziku na kojem se izvodi obrazovno-vaspitni rad, obaveznim predmetima i ~~izbornim programima~~ IZBORNIM PREDMETIMA, organizaciji obrazovno-vaspitnog rada, individualnom obrazovnom planu, stranim jezicima, vannastavnim aktivnostima za koje se opredelio, dopunskoj, dodatnoj i pripremnoj nastavi, učešću na takmičenjima, nagradama, izostancima, izrečenim vaspitnim i vaspitno-disciplinskim merama, učešću u radu organa škole i opredeljenju za nastavak obrazovanja;

4) podaci potrebni za organizaciju ispita i upis učenika u naredni nivo obrazovanja (jezik na kojem će polagati ispit, podatak o tome da li je potrebno prilagođavanje ispita u skladu sa individualnim obrazovnim planom, podatak o vremenu i mestu polaganja ispita, izborni predmeti za koje se opredelio);

5) iskazane želje učenika za upis u srednju školu, odnosno visokoškolsku ustanovu;

6) podaci o ispitu koji je učenik polagao;

7) podaci o licima koja učestvuju u izradi, recenziranju, pregledanju i ocenjivanju ispita iz člana 78. stav 1. ovog zakona, i to: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, nivo i vrsta obrazovanja i podatak o poznavanju jezika nacionalne manjine;

8) podaci o drugim licima koja učestvuju u realizaciji ispita iz člana 78. stav 1. ovog zakona: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, adresa, mesto, opština i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte;

9) podaci o ustanovi i prostorijama ustanove u kojima je obavljen ispit.

Podatke iz stava 2. tač. 1)-4) ovog člana koje je ustanova dostavila Ministarstvu u skladu sa zakonom, informacioni sistem iz stava 1. ovog člana preuzima iz JISP-a, iz registra iz člana 177. ovog zakona.

Ostale podatke iz stava 2. tač. 4)-5) ovog člana, izuzev podataka o vremenu i mestu polaganja ispita unosi učenik, odnosno u ime maloletnog učenika roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik ili škola na zahtev učenika, roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika.

Podatke iz stava 2. tač. 4) o vremenu i mestu polaganja ispita, kao i podatke iz stava 2. tačka 6) ovog člana unose radne grupe iz člana 45. ovog zakona.

Podatke o učenicima iz inostranstva u informacioni sistem iz stava 1. ovog člana unosi ustanova u koju se učenik prijavio za polaganje ispita.

Podatke iz stava 2. tačka 8) o licima koja su zaposlena u ustanovama, informacioni sistem iz stava 1. ovog člana preuzima iz registra iz člana 180. ovog zakona.

Podatke iz stava 2. tačka 7) ovog člana za lica koja su izabrana u radne grupe iz člana 45. stav 2. ovog zakona u informacioni sistem iz stava 1. ovog člana unosi Centar iz člana 45. ovog zakona.

Podatke iz stava 2. tačka 9) ovog člana u informacijski sistem iz stava 1. ovog člana unose osnovna i srednja škola.

Obradu podataka iz stava 2. ovog člana, vrši Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja - Centar za ispite, u svrhu pripreme i sprovođenja ispita iz člana 78. stav 1. ovog člana i međunarodnih ispitivanja učenika, upisa učenika u srednju školu, upisa učenika na visokoškolske ustanove, analize, interpretacije i objavljivanja godišnjih izveštaja o sprovedenim ispitima, praćenja i proučavanja postupka i rezultata sprovedenih ispita radi učešća u komparativnim i evaluacionim studijama i radi davanja preporuka za unapređivanje postupka sprovođenja ispita i javnih politika u oblasti obrazovanja i vaspitanja i unosa potrebnih podataka o ispitima u registar iz člana 177. ovog člana.

Podaci o rezultatima ispita iz stava 2. ovog člana dostavljaju se srednjim školama, odnosno visokoškolskim ustanovama koje je učenik osnovne, odnosno srednje škole naveo u spisku želja za upis.

Rukovaoci podacima iz stava 2. ovog člana su Ministarstvo i Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja - Centar za ispite.

Ministarstvo, uz podršku Službe Vlade, uspostavlja i omogućava funkcionisanje informacijskog sistema iz stava 1. ovog člana, a ostale poslove u vezi sa upravljanjem obavlja Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja - Centar za ispite.

Prilikom obrade podataka rukovalac je u obavezi da poštuje pravila o srazmernosti obrade u odnosu na cilj koji se namerava ostvariti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Podaci koji su predmet obrade iz stava 2. ovog člana čuvaju se pet godina.

Bliže uslove i način održavanja i administriranja informacijskog sistema iz stava 1. ovog člana, zatim obrade, unosa i ažuriranja podataka, propisuje ministar.

ČLAN 16.

ODREDBA ČLANA 12. OVOG ZAKONA (IZMENJEN ČLAN 154. STAV 15.) PRIMENJUJE SE POČEV OD ŠKOLSKE 2025/2026. GODINE.

ČLAN 17.

Završni ispit na kraju osnovnog obrazovanja i vaspitanja zaključno sa školskom 2024/2025. godinom, obaviće se u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Završni ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u trogodišnjem trajanju zaključno sa školskom 2021/2022. godinom i maturalni ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju zaključno sa ~~školskom 2024/2025. godinom~~ ŠKOLSKOM 2027/2028. GODINOM, obaviće se u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja – Centar za ispite obavljaće sve poslove na pripremi i sprovođenju:

1) završnog ispita na kraju osnovnog obrazovanja i vaspitanja počev od školske 2025/2026. godine;

2) opšte, umetničke i stručne mature počev od ~~školske 2025/2026. godine~~ ŠKOLSKE 2028/2029. GODINE;

3) završnog ispita u srednjem obrazovanju i vaspitanju počev od školske 2022/2023. godine.

ČLAN 18.

PODZAKONSKI AKTI ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA DONEĆE SE U ROKU OD GODINU DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

DO DONOŠENJA PROPISA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE PROPISI KOJI SU VAŽILI DO DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA, AKO NISU U SUPROTNOSTI SA OVIM ZAKONOM.

ČLAN 19.

ŠKOLA ĆE USKLADITI SVOJU ORGANIZACIJU I OPŠTE AKTE SA ODREDBAMA OVOG ZAKONA U ROKU OD ŠEST MESECI OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

ČLAN 20.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”.

ANALIZA EFEKATA
PREDLOGA ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA
SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

- 1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Državna matura je aktivnost i instrument unapređenja obrazovnog sistema. Implementacija ovog ispita u obrazovni sistem produžava se do školske 2027/2028. godine.

Maturski ispit za učenike koji završavaju srednje obrazovanje i vaspitanje u četvorogodišnjem trajanju zaključno sa školskom 2027/2028. godinom, obaviće se u skladu sa propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja – Centar za ispite, obavljaće sve poslove na pripremi i sprovođenju opšte, umetničke i stručne mature počev od školske 2028/2029. godine.

Preduslov za kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državna matura) je obezbeđivanje uslova za njihovo sprovođenje. U prethodnom periodu obavljeni su mnogobrojni i različiti poslovi i aktivnosti u cilju obezbeđivanja uslova za sprovođenje državne mature: izmenjeni su propisi iz oblasti obrazovanja radi definisanja poslova Centra za ispite pri Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, pripremljeni su zadaci iz predmeta koji se polažu na državnoj maturi, obavljeni razgovori sa rektorima i dekanima, sprovedene probe polaganja državne mature kroz koje su nastavnici i učenici svih srednjih škola upoznati sa načinom i procedurama sprovođenja državne mature, sa testovima, sve aktivnosti su predstavljene najširoj javnosti i svakodnevno se radi na ovim poslovima. Ipak, da bi državna matura bila sprovedena u punom kapacitetu i omogućila ostvarivanje prava kandidata koji pristupe polaganju i svih funkcija maturskog ispita (sertifikacioni, selekcioni i evaluativni), potrebno je realizovati dodatne aktivnosti u narednom periodu, a najpre ojačati kapacitete Centra za ispite (prostorne, kadrovske i materijalne), na čemu je dosad urađeno dosta, ali je potrebno uložiti i dodatne napore. Zatim, da bi se ostvarila prava iz Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju o upisu na visokoškolsku ustanovu bez polaganja prijemnog ispita posle položene državne mature, neophodno je da se po Zakonu o visokom obrazovanju visokoškolske ustanove izjasne koji se ispiti sa opšte, stručne i umetničke mature vrednuju prilikom upisa na studije i koji su kriterijumi na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije. Osim toga, softver čija je uloga da podrži sve poslove vezane za sprovođenje državne mature i upis učenika na visokoškolske ustanove, još uvek je u fazi razvoja i povezivanja sa registrima koji se vode u okviru JISP-a, gde se svakodnevno rešavaju situacije koje otežavaju rad softvera. Zbirke zadataka čiji je cilj vežba i pomoć učenicima u pripremi

državne mature su još uvek u pripremi, a radi se i na odabiru zadataka koji bi postignuća učenika u srednjem obrazovanju i vaspitanju najrelevantnije proverili. Pripremaju se i podzakonski akti i uputstva za detaljno upoznavanje svih učesnika o ukupnim procedurama i aktivnostima u sprovođenju državne mature, kroz roditeljske sastanke, sastanke sa učenicima i obuku nastavnika za sprovođenje državne mature. Imajući u vidu sve navedene razloge, prelazni režim polaganja završnog ispita u srednjem obrazovanju i vaspitanju izrađen je na osnovu analize ispunjenosti uslova za sprovođenje završnih ispita na kraju srednjeg obrazovanja i vaspitanja.

Do tog trenutka će se neprekidno obavljati svi poslovi pripreme polaganja državne mature i sprovedeće se i dodatna probna testiranja za učenike koji će polagati državnu maturu, sa pripremljenim zbirkama zadataka i logistikom koja prati sprovođenje državne mature, u cilju što kvalitetnije pripreme svih učesnika.

Izmenama i dopunama Zakona izvršena je promena naziva izborni programi u izborni predmeti (verska nastava, građansko vaspitanje i drugi strani jezik) predložena je kako bi se ukazalo na njihov značaj i činjenicu da isti predstavljaju obavezne predmete, koji se razlikuju od drugih obaveznih predmeta samo u činjenici da kod njih postoji mogućnost izbora. Rešenje je predloženo radi ujednačavanja naziva, budući da će ujednačavanjem naziva u planu i programu nastave i učenja, postojati samo predmeti (obavezni i izborni) i aktivnosti.

Izmenama i dopunama Zakona omogućeno je da nastavnici verske nastave zasnivaju radni odnos na neodređeno vreme. Za prijem, odnosno izvođenje nastave nastavnika verske nastave kao dodatni uslov propisuje i saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve ili verske zajednice kojoj pripada.

Ministar na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama, a po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica i Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja propisuje oblike stručnog usavršavanja, programe stalnog stručnog usavršavanja, sadržaj portfolija, način organizovanja i druga pitanja od značaja za stručno usavršavanje nastavnika verske nastave.

Članovi Komisije za versku nastavu primaju naknadu za rad u visini utvrđenoj aktom Vlade.

- 2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Strategija razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020. godine (SROS 2020) postavila je temelje razvoja douniverzitetskog obrazovanja u 21. veku koji se odnose na povećanje kvaliteta, obuhvata, relevantnosti i efikasnosti obrazovanja, a radi stvaranja uslova za lični i profesionalni razvoj svakog pojedinca, kao i za razvoj društva i države zasnovanih na znanju.

Izradom Strategije razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine, u daljem tekstu: SROVRS 2030 („Službeni glasnik RS”, broj 63/21) izrađen je novi strateški dokument kao sveobuhvatni dokument javne politike u oblasti razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji.

Kada je u pitanju odlaganje rokova polaganja mature, činjenica je da je uvođenje opšte, stručne i umetničke mature kao završnih ispita trebalo da podignu kvalitet srednjeg obrazovanja i vaspitanja i da služe kao ulaz u visoko obrazovanje kako je i bilo planirano Strategijom razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine („Službeni glasnik RS”, broj 107/12). Međutim, početak sprovođenja ovih ispita je već odlagan, Ministarstvo je uz podršku Projekta „Državna matura” napravilo koncept institucionalnog okvira za sprovođenje opšte, stručne i umetničke mature, što je predviđeno aktivnošću broj 1.2.2.1 planiranim Akcionim planom za period od 2023. do 2026. godine za sprovođenje Strategije razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine („Službeni glasnik RS”, broj 96 od 2. novembra 2023. godine). U skladu sa konceptom određene nadležnosti date su Centru za ispite pri Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja.

Međutim, s obzirom da Centru za ispite još uvek nisu dodeljena potrebna budžetska sredstva i da postoje problemi sa softverom neophodno je da se rok za početak sprovođenja državne mature pomeri za školsku 2027/2028. godinu. Do tog trenutka će se neprekidno obavljati svi poslovi pripreme polaganja državne mature i obaviće se i dodatna probna testiranja za učenike koji će i polagati državnu maturu.

3) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Vrlo jasno su uočeni problemi koji postoje i čije rešavanje je prepoznato kao preduslov za kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državne mature), u smislu da se u potpunosti obezbede uslovi za njihovo sprovođenje. Naime, da bi državna matura bila sprovedena u punom kapacitetu i omogućila ostvarivanje prava kandidata koji pristupe polaganju i svih funkcija morskog ispita (sertifikacioni, selekcion i evaluativni), potrebno je realizovati dodatne aktivnosti u narednom periodu, a najpre ojačati kapacitete Centra za ispite (prostorne, kadrovske i materijalne), na čemu je dosad urađeno dosta, ali je potrebno uložiti i dodatne napore. U prethodnom periodu obavljani su mnogobrojni i različiti poslovi i aktivnosti u cilju obezbeđivanja uslova za sprovođenje državne mature: izmenjeni su propisi iz oblasti obrazovanja i vaspitanja radi definisanja poslova Centra za ispite pri Zavodu za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, pripremljeni su zadaci iz predmeta koji se polažu na državnoj maturi, obavljani razgovori sa rektorima i dekanima, sprovedene probe polaganja državne mature kroz koje su nastavnici i učenici svih srednjih škola upoznati sa načinom i procedurama sprovođenja državne mature, sa testovima, sve aktivnosti su predstavljene najširoj javnosti i svakodnevno se radi na ovim poslovima. Zatim, da bi se ostvarila prava iz Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju o upisu na visokoškolsku ustanovu bez polaganja prijemnog ispita posle položene državne mature, neophodno je da se po Zakonu o visokom obrazovanju visokoškolske ustanove izjasne koji se ispiti sa opšte, stručne i umetničke mature vrednuju prilikom upisa na studije i koji su kriterijumi na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na studije. Istovremeno uočeno je i da je softver čija je uloga da podrži sve poslove vezane za sprovođenje državne mature i upis učenika na visokoškolske ustanove, još uvek u fazi razvoja i povezivanja sa registrima koji se vode u okviru JISP-a, gde se svakodnevno rešavaju situacije koje otežavaju rad softvera. Takođe, zbirke zadataka čiji je cilj vežba i pomoć učenicima u pripremi državne mature su još uvek u pripremi, a radi se i na odabiru zadataka koji bi postignuća učenika u srednjem obrazovanju i vaspitanju

najrelevantnije proverili. Pripremaju se i podzakonski akti i uputstva za detaljno upoznavanje svih učesnika o ukupnim procedurama i aktivnostima u sprovođenju državne mature, kroz roditeljske sastanke, sastanke sa učenicima i obuku nastavnika za sprovođenje državne mature. Imajući u vidu sve navedene probleme i razloge za nemogućnost sprovođenja ovih ispita na kvalitetan način i u punom kapacitetu, u narednom periodu obavljaće se svi poslovi pripreme polaganja državne mature i sprovede se i dodatna probna testiranja za učenike koji će polagati državnu maturu, sa pripremljenim zbirkama zadataka i logistikom koja prati sprovođenje državne mature, u cilju što kvalitetnije pripreme svih učesnika.

4) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

5) Koja promena se predlaže?

Predlogom zakona menja se članu 60. stav 2. tačka 6) Zakona u delu sadržaja Planova i programa nastave i učenja osnovnog i srednjeg obrazovanja tako što se predlaže lista obaveznih i izbornih predmeta i aktivnosti po razredima i predlažu slobodne nastavne aktivnosti. Predlaže se da sadržaj programa nastave i učenja sadrži način prilagođavanja programa za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine umesto načina prilagođavanja programa muzičkog i baletskog obrazovanja i vaspitanja, obrazovanja i vaspitanja učenika sa izuzetnim, odnosno posebnim sposobnostima, za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine i obrazovanje odraslih jer muzičke i baletske škole imaju svoj Program nastave i učenja i ne treba im prilagođavanje programa. Takođe postoje posebni programi nastave i učenja za učenike sa izuzetnim/posebnim sposobnostima.

Izmene zakona uticaće na nastavnike, stručne saradnike, kao i učenike i njihove roditelje, odnosno zakonske zastupnike.

Predlogom zakona predložena je izmena i dopuna zakona koja se odnosi na uslove za prijem nastavnika verske nastave, po predlogu tradicionalnih verskih crkava i verskih zajednica a koju je radna grupa za izradu Nacrta zakona prihvatila. Predložene promene se odnose na saglasnost nadležnog organa tradicionalne crkve /verske zajednice da nastavnik može da izvodi versku nastavu.

Ministarstvo će, kao i uvek informisati navedene ciljne grupe putem odgovarajućih smernica koje će, pored ostalog, biti dostupne na zvaničnim internet stranama Ministarstva i zavoda.

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva?

Cilj predloženih izmena i dopuna je kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državne mature).

Predložene izmene uređuju radno – pravni status nastavnika verske nastave.

Predložena izmena naziva izbornih programa u izborne predmete ima za cilj ukazivanje na njihov značaj i činjenicu da isti predstavljaju obavezne predmete, koji se razlikuju od drugih obaveznih predmeta samo u činjenici da kod njih postoji mogućnost izbora.

Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

U cilju merenja efekata, odnosno evaluacije rezultata SROVRS 2030, Ministarstvo prosvete u kontekstu Zakona o planskom sistemu i Uredbe o metodologiji upravljanja javnim politikama, analizi efekata javnih politika i propisa i sadržaju pojedinačnih dokumenata javnih politika pratiće sprovođenja dokumenta javne politike i vrednovanje učinaka, tako što će se planirane analize oslanjati na godišnje izveštaje o sprovođenju mera i aktivnosti, ali i na praćenje efekata ovog dokumenta javne politike. Praćenje sprovođenja mera i aktivnosti vršiće se na osnovu pokazatelja rezultata (mere), pokazatelja ishoda (posebni ciljevi) i pokazatelja efekata (opšti ciljevi), koji su navedeni u SROVRS 2030 i u Akcionom planu za period 2023. do 2026. godine za sprovođenje Strategije razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030 godine, mera 1.2.2. Unapređivanje sistema i procesa za praćenje napredovanje učenika kroz aktivnost 1.2.2.6. – obezbeđivanje održivog sistema državne mature, priprema i sprovođenje probne mature, kontinuirano unapređivanje ljudskih kapaciteta za sprovođenje mature. Procena ostvarenosti mera i aktivnosti, kao i procena ishoda i efekata, baziraće se na različitim statističkim i drugim podacima Ministarstva i drugih institucija u obrazovnom sistemu, Republičkog zavoda za statistiku, podacima koji proističu iz različitih međunarodnih istraživanja u kojima učestvuje Republika Srbija, ali i na podacima i analizama u okviru studija i izveštaja koje će proizvesti domaće i međunarodne institucije, organizacije i tela.

Sproveden završni ispit je način da se njime meri širi spektar kompetencija, nivoa i postignuća učenika.

Na osnovu ovlašćenja Vlada će doneti:

- akt o visini naknade za obavljanje poslova članovima Komisije za versku nastavu – član 3. Predloga zakona (član 67a stav 8. Zakona).

Na osnovu ovlašćenja Ministar prosvete će doneti:

- akt o stručnom usavršavanju, programe stalnog stručnog usavršavanja, sadržaj portfolija, način organizovanja i drug apitanjaod značaja za stručno usavršavanje nastavnika verske nastave na predlog organa nadležnog za poslove odnosa sa crkvama i verskim zajednicama na usaglašeni predlog tradicionalnih crkava i verskih zajednica, po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica i Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja – član 10. Predloga zakona (član 151. stav 9).

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

- 1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima.

Predložene izmene neće izazvati troškove građanima, a obezbediće se kvalitetno sprovođenje ispita kojima se završava srednje obrazovanje i vaspitanje (državne mature).

U Budžetu Republike Srbije planirana su finansijska sredstva u 2025. godini koja se odnose na naknade članovima Komisije za versku nastavu u iznosu 3.591.000,00 dinara (za devet meseci).

U 2026 i 2027 godini sredstva će se obezbediti u okviru ukupnog nivoa rashoda i izdataka budžeta Republike Srbije, navedenog u delu III Zakona o budžetu Republike Srbije – Izvršenje budžeta.

- 4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Nastavnici verske nastave zasnivanjem radnog odnosa na neodređeno vreme imaju mogućnost stručnog usavršavanja. Oblike stručnog usavršavanja propisaće ministar. Nastavnik verske nastave koji je u radnom odnosu na neodređeno vreme ostvaruje pravo da bude preuzet u drugu ustanovu obrazovanja, što do sada nije bila mogućnost.

Kvalitet verske nastave procenjivaće prosvetni savetnici u Ministarstvu prosvete, na osnovu propisa kojima je uređen program verske nastave i stručno usavršavanje nastavnika.

- 8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u kvalitetu ili dostupnosti sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Program nastave i učenja muzičkog/baletskog vaspitanja i programi nastave i učenja za učenike sa posebnim sposobnostima su posebni programi koji postoje unazad nekoliko godina i nije potrebno prilagođavanje. Predlogom zakona predlaže se prilagođavanje programa nastave i učenja za obrazovanje i vaspitanje na jeziku nacionalne manjine.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

- 2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Predlogom zakona je predloženo da se podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donesu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona a da će škole usaglasiti svoju organizaciju i opšte akte sa odredbama zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu zakona.

Ministarstvo prosvete ima kapaciteta da ovu aktivnost realizuje.

- 3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Nema razloga za restrukturiranje državnog organa. Oblike stručnog usavršavanja, program stručnog usavršavanja nastavnika verske nastave propisaće ministar kroz saradnju i po predlogu organa nadležnog za poslove odnosa sa

crkvama i verskim zajednicama i po pribavljenom mišljenju tradicionalnih crkava i verskih zajednica i Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja. Konsultovaće se kao i do sada i Pedagoški zavod Vojvodine.

Ključna pitanja za analizu rizika

4) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Ukoliko se predložene opcije usvoje, nema posebnog rizika za njihovo sprovođenje.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
Obrađivač: Ministarstvo prosvete

2. Naziv propisa
Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja
Draft Law on Amendments to the Law on the Basics of the Education System

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum),

- a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,
Sporazum, Naslov VIII Politike saradnje, Član 102. Obrazovanje i stručno osposobljavanje

- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
Opšti rok utvrđen članom 72. Sporazuma

- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
Potpuno

- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,
/

- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.
/

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
/

- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
/

- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
/

- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

U postupku izrade predmetnog materijala nije bila konsultovana Evropska komisija, odnosno druga stručna tela Evropske unije.